

Pr. prof. dr. Liviu VIDICAN-MANCI, *Propovăduirea Evangheliei în era digitală. Impactul catehezei și al predicii asupra generației digitale prin utilizarea noilor tehnologii ale informației și comunicării*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2020, 254 pp., ISBN 978-606-370-794-0

Pr. Nicolae DASCĂLU

Cartea pr. prof. Liviu Vidican-Manci este alcătuită din două părți: cea dintâi, de fundamentare teoretică, cealaltă realizată din trei studii practice de analiză a impactului și a calității propovăduirii învățaturii de credință în rândul unui grup de adolescenți, prin intermediul catehezei clasice și al celei mijlocite de noile tehnologii ale informației și comunicării.

În prima parte sunt prezentate conceptele de bază din domeniul comunicării moderne, universul internetului, se face o analiză diacronică a fenomenului și sunt schițate coordonatele generale ale cercetărilor la nivel mondial, în deceniul al doilea al secolului nostru. Partea teoretică este o „cateheză” de întâmpinare a cititorului în domeniul comunicării digitale, cu precizări privind terminologia și caracteristicile noțiunilor definitorii ale universului comunicațional din zilele noastre, precum: internetul este coloana vertebrală a web, infrastructura tehnică pe care s-a edificat web-ul. Internetul nu este doar instrument și ambient, întrucât contribuie la creionarea și receptarea realității exterioare (p. 68).

Există o dinamică socială a relațiilor dintre „imigranții digitali” și „nativi digitali”. Creierile celor din urmă sunt deja structurate altfel și, de aceea, întrebarea care se pune este dacă îi întorcem pe tineri la metodele noastre tradiționale de învățare sau învățăm noi să lucrăm cu instrumentele lor.

Profesorul clujean vede o complementaritate în relația dintre offline și online. În studierea comunităților virtuale și a „societății în rețea” (M. Castells) identifică trei modele de raportare între religie offline și religie online: a) religia online ca supliment la offline; b) substituit pentru offline; c) religia online ca formă diferită față de adunările offline.

Într-o analiză comparată, autorul trasează elementele definiției ale modalităților prin care Biserica creștină răspund provocării digitale. O atenție specială este acordată prezenței ortodoxe, mondiale și naționale, în online.

Din lectura primei părți reiese interesul catehetului pentru noile instrumente de comunicare și pentru adoptarea acestora în misiunea de propovăduire a Evangheliei la generația nativilor digitali. Motivația este susținută de observația că, peste câțiva ani, actualii copii nativi digital vor fi părinți, iar noi, ca Biserică, suntem obligați de context să ne concentrăm pe o pregătire de specialitate a cateheților în domeniul tehnologiilor de comunicare. Dar, pentru a nu fi suspectat de un optimism tehnologic exagerat, scrie, în concluziile părții teoretice: „Precizăm, încă o dată, dorința și scopul nostru nu constau în a digitaliza Biserica, de a o tehnologiza, nicidecum, ci de a sensibiliza ierarhia că e nevoie de o utilizare, atât cât este ea, corectă și care să adauge valoare la misiunea noastră de reîncreștinare a lumii. Or, această utilizare nu e posibilă fără înțelegere și fără introducerea unor cursuri speciale la nivel de facultăți de teologie și cursuri de formare a preoților în sistemul *Long Life Learning*” (p. 147).

Cele trei studii științifice din a doua parte a cărții preotului profesor clujean au fost operate pe un eșantion de elevi de la seminarul teologic unde este director și s-au concentrat asupra următoarelor aspecte: cunoștințele și comportamentele adolescenților înaintea aplicării programului catehetic, impactul catehezei digitale și clasice asupra cunoștințelor și comportamentelor digital natives, propovăduirea prin intermediul noilor medii digitale, cu un studiu de caz asupra catehizării și predicării *via YouTube*.

Autorul utilizează metoda triangulației sau mixul metodologic în relaționarea dintre teologie, tehnologia informației, comunicare și științele educației. Cateheza este analizată dinamic, prin cele trei dimensiuni esențiale: propovăduitorul, procesul de comunicare și învățare, subiectul receptor. La fiecare etapă a studiilor sunt analizate și comentate rezultatele, iar la

final sunt formulate concluzii generale (paginile 225-232). Reținem dintre acestea: „Așa cum actul educațional nu se poate împlini fără infrastructură și personal specializat, nici cateheza și predica, în mediul virtual, nu pot avea efecte scontate fără o dezvoltare a unor centre de cercetare și studiere a metodelor de propovăduire în virtual” (p. 230). Om cu spirit practic, tânărul preot profesor ardelean a fondat „Centrul de Cercetare, Inovare, Etică a Discursului Religios în Agora Virtuală” prin care își propune să aducă la aceeași masă cercetători din diferite domenii: teologie, psihologie, sociologie, științele educației, științele comunicării și vastul domeniu IT.

Dar, conștient că orice noutate tehnologică trebuie privită cu prudență, adaugă în concluzii: „Credem că utilizarea TIC nu este suficientă sieși, ci, ca orice suită de instrumente, e nevoie de o înțelegere clară a oportunităților și a riscurilor pe care aceasta le presupune și de o pregătire temeinică a celor care operează cu ele” (p. 232).

Pentru slujitorii Bisericii și pentru toți oamenii credincioși, cunoașterea și utilizarea mediilor virtuale reprezintă o responsabilitate misionară și pastorală. Dezvoltarea dialogului interdisciplinar cu producătorii și utilizatorii noilor tehnologii, precum și cu toate științele care studiază impactul acestora asupra vieții oamenilor va avea efecte benefice pentru întreaga societate.